

קנג-ב

כי תיבעי לך מי עדיף, חרש או פקח, אליבא דרבנן תיבעי לך. דסבירא להו, אין החרש חייב במצוות, לפי שאינו בר דעת.

דתנן: חמשה לא יתרומו. ואם תרמו אין תרומתן תרומה. ואלו הן: החרש, השוטה והקטן. שכל אלו אין תורמין, דילפינן מדכתיב בתרומת המשכן "אשר ידבנו לבו". דבעינן מי שיש לו לב [דעת] להתנדב. [ירושלמי].

והתורם את מה שאינו שלו, שלא ברשות הבעלים. דהא כתיב "תרומת זרעך".

ונכרי שתתם את הפירות של ישראל. ואפילו אם תתם ברשותו של ישראל, אין תרומתו תרומה. משום שנכרי אינו בר שליחות. דילפינן שליחות מקרא ד"כן תרימו גם אתם". ודרשינן: מה אתם בני ברית, אף שלוחכם בני ברית.

ולרבנן איכא לספוקי, אם יש עמו חרש וקטן מאי דינא? מי אמרינן לחרש יהיב ליה את

כיסו, ולא לקטן. משום דקטן, אף דאינו בר דעת, אבל אתי לכלל דעת כשיגדיל.

או דלמא, לקטן יהיב ליה ולא לחרש. משום דחרש גדול הוא. ואף דאינו בר דעת, אתי לאיחלופי בגדול פקח. ויבואו ליתן את הכיס אף למי שהוא בר חיובא. אבל גדול בקטן לא מיחלף⁽¹⁾.

ומסקינן: איכא דאמרי: לחרש יהיב ליה.

ואיכא דאמרי: לקטן יהיב ליה.

והוינן בה: אם החשיך לו הדרך, ואין שם עמו, לא נכרי, ולא חמור, ולא חרש, ולא שוטה, ולא קטן, מאי יעשה?

אמר רבי יצחק: עוד תקנה אחרת היתה להם, ולא רצו חכמים לגלותה.

והוינן בה: מאי היא עוד תקנה אחרת שהיתה להם?

אלא על הכלל כולו. לפיכך, כל אלו שהיו בכלל, נכללים בעשה ד"למען ינוח".

ומסתימת דברי הרמב"ם בפרק כ הלכה ז, נראה דשרי ליתן לקטן בכל גוונא. וכתב המגיד משנה שם, שאינו מצווה על שביתת בנו כלל. ואף לא במלאכות דאורייתא. ואף משום איסור ספיה בידים ליתא. שהרי נותנו לו מערב שבת, והם עושים את המלאכה בשבת מאליהם.

אבל מדברי שאר הראשונים משמע דאף כשנותן לו מערב שבת, צריך שיהיה באופן דליכא עקירה והנחה. ויעויין ברמ"א סימן רסו סעיף ו, ובמגן אברהם ופרי מגדים שם.

וצריך לומר לפי זה, דהא דקטן שבא לכבות אין שומעין לו, אינו אלא מדרבנן. ביאור הלכה

סימן רסו סעיף ו.

יעוין שם עוד שנתקשה, הא אף אם נותן לו בשבת, הרי אינו מצווה על העקירה.

1. תימא, אם כן גבי שוטה וקטן, אמאי פשיטא דלשוטה יהיב? נימא אף התם דשוטה אתי לאיחלופי בגדול. תוספות.

ולוא דבריהם, היה נראה דלא קשה מידי. דהא שוטה לית ביה דעת כלל. אבל קטן אית ליה דעת קלישתא. וגם אית ליה מעליותא בכך דסופו לבוא לכלל דעת. ואם כן, אית ביה תרתי לטיבותא. וודאי עדיף משוטה שאין בו אלא חדא סברה, דאתי לאיחלופיה בגדול. מהרש"א.

והוינן: והכא, מאי כבוד אלהים איכא בהסתרת תקנה זו?

ומשנינן: שאם יתגלה הדבר ויוליכו פחות פחות מד' אמות, דלמא מתוך כך אתי לאיתויי ד' אמות ברשות הרבים בפעם אחת, ויעברו על איסור תורה.

וכיון שהדבר קרוב לבוא לידי איסור תורה, לא רצו לגלותו.

מיהו לא אסרו את הדבר לגמרי. אלא אם אין עמו נכרי או בהמה, או חרש שוטה וקטן, מותר לו להוליכו פחות פחות מד' אמות. אבל אם יש לו אחד מאלו, לא יעשה כן.⁽³⁾

תניא: רבי אליעזר אומר: בו ביום שעלו

ומשנינן: שיהא מוליכו לכיס ברשות הרבים פחות פחות מד' אמות.⁽²⁾ שיעקור את הכיס ויוליכנו פחות מד' אמות, ויעמוד לפוש. ובכך בטלה העקירה הראשונה. ושוב יעקרנו ויוליכנו פחות מד' אמות, ויעמוד, וכן יעשה עד שיגיע לביתו. נמצא שלא העביר ד' אמות בהעברה אחת. לפיכך אינו חייב מדאורייתא.

ותו הוינן: אמאי לא רצו חכמים לגלותה? והרי הם מעלימים בכך דברי תורה.

ומשנינן: משום "כבוד אלהים הסתר דבר, וכבוד מלכים חקור דבר". שמתור להסתיר דברי תורה לכבוד שמים. אבל אין להסתיר את כבוד האדם ועושרו וחשיבותו, אלא יש לחקור אודותיו.

"אדם בהול על ממונו". ואם תתיר לו מיד, לא יתן דבריו לשיעורין. אלא יעשה כל מה שבירדו להציל. ויעבור אף על איסורי דאורייתא. אבל הכא, שאין השעה דחוקה לו, יציל רק בגוונא שהתירו לו. והיינו דנקיט הכא לישנא ד"אין אדם מעמיד עצמו על מונו". שהיא סברה להתיר. ולעיל בדליקה נקטינן "אדם בהול על ממונו", שהיא סברה לאסור.

3. ודוקא בכיס. אבל במציאה אסור. ראשונים. אבל הרמב"ם בפרק כ הלכה ו כתב, דלהולין פחות מד' מותר אף במציאה. על אף דעל ידי נכרי אסור.

וזהו להיפך מהא דמשמע הכא, דהולכת פחות מד' אמות חמורה טפי מנתינה לנכרי. וכבר השיגו בזה הראב"ד שם.

וביאר הרמב"ם שיטתו בתשובה לחכמי לונל. וכתב, דדוקא בכיס לא רצו להתיר להדיא הולכה פחות מד'. שמתוך שהוא בהול על

2. ורבינו תם סבר, דהוא הדין למי שמתירא מפני הלסטים או השלטון. שאם אין עמו נכרי או חד מכל אלו, מותר לו לטלטל ממונו פחות פחות מד' אמות. וכן מציל את ממונו מפני הדליקה לחצר מעורבת.

אבל הרמב"ן כתב, דאפילו לחצר מעורבת אין מצילין מפני הדליקה. וכן לא יטלטל מפני הליסטים. ולא אמרינן אין אדם מעמיד עצמו על ממונו, אלא במקום שממונו בידיו. ואם תאמר לו להשליכו לא ישמע. אבל כשאין הממון בידו, לא חיישינן שיעבור על איסור תורה אם לא נתירונו לעבור על איסור דרבנן.

והקשה עליו הרשב"א, הא בסוגיין מבואר דאף בדלא נקיט למעות בידיה התירו לו לטלטלן. ודוקא במציאה דלא אתא לידיה לא התירו.

והר"ן חילק בין משנתנו לבין דליקה ולסטים, שכל הפסד שהוא נופל עליו פתאום, שאפילו בלא איסור שבת אדם בהול עליו, אמרינן ביה

ומשל דהמשיל רבי יהושע, שכינה את גזירה זו "סאה מחוקה", למה הדבר דומה? — לעריבה שהיא מלאה רבש. אדם נותן לתוכה רימונים ואגוזים, והיא מקיאה החוצה את הדבש שבתוכה.

אף כאן, על ידי שהרבו לאסור, גרמו לעבור על האיסורים הראשונים. שמא לא יסמוך על הנכרי לתת לו את הכיס. וכיון שאסרוהו להוליך פחות פחות מד' אמות במקום שיש נכרי, אתי לאיתויי ד' אמות בפעם אחת. שהרי אין אדם מעמיד עצמו על ממונו.

אמר מר: אין עמו נכרי, מניחו על החמור.

ותמהינן: וחלא מחמור הוא. שהרי הוא מוליך בשבת את החמור ברשות הרבים כשהוא טעון במשא הכיס. ואיסור דאורייתא הוא. דהא רחמנא אמר "לא תעשה כל מלאכה אתה ובהמתך". ואיזו היא סתם מלאכה העשויה על ידי אדם ובהמה יחד? — זהו חימור. שהוא מוליכה ברשות הרבים, כשהיא טעונה במשא⁽⁶⁾. ומהכא ילפינן לכל מלאכות שבת, שאסור לו לעשותן על ידי הבהמה.

לעליית חנניה בן חזקיה, וגזרו על י"ח דבר [נאף גזירה זו, שלא יוליך את כיסו פחות פחות מד' אמות אלא יתנו לנכרי, מכלל גזירות י"ח דבר היא⁽⁴⁾], גרשו סאה. כלומר, הרבו סייג לתורה במדה גדושה, ויפה מדרו. כדי להרבות גדר בישראל.

רבי יהושע אומר: בו ביום מחקו סאה. ששלש מדות הן. גדושה [שהיא המרובה שבכולן], טפופה [ממוצעת], ומחוקה [שהיא פחותה מכולן]. ומתוך שהגדישו את הסאה והרבו לגזור יותר מדאי, אין הציבור יכולין לעמוד בגזירתם. ומתוך כך הם באים לעבור על דברי תורה. ועל ידי כך נמצאת מדתם מחוקה. וטוב היה להם למדוד במדה טפופה [ממוצעת]. לפי שאז לא תבוא לידי מחיקה מרוב גדושה.⁽⁵⁾

תניא: משל דהמשיל רבי אליעזר, בכך שכינה לגזירה זו "סאה גדושה", למה הדבר דומה? — לקופה שהיא מלאה קישואין ודילועין. אדם נותן לתוכה חרדל, והיא מחזקת אף אותו. שגרגרי החרדל קטנים, והן נופלים בין הקישואין ונשארים בתוך הקופה. אף כאן יפה תקנו, והוסיפו לאסור דבר המתקיים.

היתר הבא מכלל איסור היא.

5. רש"י. ותוספות כתבו דאף רבי יהושע לשבח קאמר. שקודם שגזרו על נתינת הכיס לנכרי, היו מותרין להוליך פחות פחות מד' אמות. ומתוך כך היו נכשלים ומעבירים ד' אמות בפעם אחת. ודומה היה לעריבה שהיתה מקיאה מה שיש בה. ואחר שהסירו ממנה אגוזים, שוב לא הקיאה יותר. כך כשאסרו להוליך פחות מד' אמות, שוב נשמרו דיני השבת כהלכתם.

ממונו, פעמים שהוא נחפז ללכת, ושמא יוליכנו ד' אמות. ולאסור לגמרי לא רצו, מפני שאין אדם מעמיד עצמו על ממונו. לפיכך התירו לו ליתן לנכרי. אבל במציאה, שאדם מעמיד עצמו עליה, לא התירו לו נכרי. אבל התירו לו הולכת פחות מד' אמות, לפי שאינו בהול עליה. ולא אתי להוליכה ד' אמות.

4. רש"י. ובעל המאור כתב בפרק קמא, דהגזירה היתה להתיר לו נתינה לנכרי. וגזירת

ומשינין: כך הוא עושה: **כשהיא מהלכת** הרי הוא מניחו לכיס עליה. **וכשהיא עומדת** להטיל גללים, הוא נוטלו הימנה לפני שתעקור שוב ממקומה. ואינו מניחו עליה שוב אלא לאחר שתעקור ממקומה. נמצא, דלעולם לא תעקור ממקומה בעוד החפץ עליה. וממילא לא נחשב דעקרה את החפץ עם עקירת גופה⁽⁷⁾.

ומקשינן: **אי הכי, אפילו על גבי חבירו נמו** יכול ליתן את הכיס באופן שכזה. ולמאי איצטריך להניחו על החמור?

אמר רב פפא: לא התירו כן אלא בהנחה על החמור.

לפי שאם הוא עצמו עקר את החפץ תוך כדי הילוכו והיה מוליך את הכיס ברשות הרבים היה מתחייב חטאת [דהא לא בעינן עמידה אלא כשחבירו הטעינו עליו. דבהכי ליכא עקירת חפץ אלא על ידי עקירת גופו ממקום עמידתו. אבל היכא דעקר הוא עצמו את החפץ בידיים בשעת הילוכו, לא בעינן עמידה].

אמר רב אדא בר אבהו: מניחו לכיס עליה [על הבהמה] **כשהיא מהלכת**. דקיימא לן, אין חיוב הוצאה בשבת אלא בעקירת החפץ ממקום זה, והנחתו במקום אחר. והרי הבהמה לא עקרה את הכיס ממקומו, אלא הוא עקרו והניחו עליה. אבל אם הניחו על הבהמה כשהיא עומדת, הרי כשהיא מתחילה ללכת היא עוקרת את החפץ. לפי שעקירת גופה כעקירת חפץ דמי. וכדאיתא לעיל [ג א]: הטעינו חבירו אוכלין ומשקיין והוציאן לחוץ חייב. דשפיר חשיב כעקירה והנחה ידידה. אבל אם הניח את הכיס על הבהמה לאחר שכבר נעקרה ללכת, אין כאן עקירת חפץ מצד הבהמה. כיון דאף אדם בכהאי גוונא לא היה מתחייב משום הוצאה, ולכן אף ליכא בזה משום מחמר.

ושוב מקשינן: **והא אי אפשר דלא קיימא** הבהמה **להשתין מים ולהטיל גללים** עד שתגיע לעיר. הלכך שפיר איכא אצלה עקירה והנחה. שהרי כל שעמדה לפוש, כיון שהתחילה שוב ללכת, חשיבא כעקירה חדשה. ושוב נימא, עקירת גופה כעקירת חפץ דמי.

6. מהביא, אף באדם לא היה נחשב למלאכה. דלפי זה לא קשיא קושית הרמב"ן כלל.

7. והרמב"ם שם כתב, דצריך ליטול הימנה קודם שתוצאה לעמוד. כדי שלא תהיה שם לא הנחה לחוד ולא עקירה לחוד.

והרשב"א פליג, וכתב דסגי שיטלו אחר שנחה, קודם שתתחיל לעקור שוב. דהרי הנחה בלא עקירה, פטור אבל אסור. וכל שבחברו פטור אבל אסור, בבהמה מותר לכתחלה.

6. והא דלא אקשינן, והא קעבר משום שביתת בהמתו, היינו משום דהוי מצי לשנויי דמיירי בבהמה שאינה שלו. אבל איסור מחמר איכא אף בבהמת אחרים. רמב"ן.

עוד תירץ, דעדיף ליה לאקשווי ממחמר שחמור טפי לפי שהוא בלאו. מה שאין כן שביתת בהמתו, שאינה אלא איסור עשה.

ומדברי הרמב"ן מוכח דלא כהפני יהושע שכתב לעיל [נא ב] דאין נוהג כלל חיוב שביתת בהמתו במלאכת הוצאה. שהרי מלאכה גרועה היא. ואי לאו דנתרבה מקרא ד"ויכלא העם

עליון] ברשות הרבים אף לאחר כניסת השבת, עד שמגיע לביתו. שכיון שהתחיל לרוץ קודם כניסת השבת ולא עמד לפוש, נמצא דלא עקף את החבילה בשבת. ואהנחה בלא עקירה לא מיחייב⁽¹⁰⁾.

ודייקנין: דוקא בריץ התירו לו. אבל אי מהלך קלי קלי [מעט מעט, כלומר בנחת] לא התירו. ואף דגם בכהאי גוונא ליכא עקירה בשבת, שהרי לא עמד לפוש.

ומפרשינן: מאי טעמא דבהליכה אסור? — דכיון דמהלך כדרכו, לית ליה היכרא. וחיישינן שישכח ויעמוד לפוש לאחר

ולכן, כל שאם היה הוא עצמו מוליכו בגופו היה חייב חטאת, במניחו על חבירו תוך כדי הילוכו, הוא אמנם פטור, אבל אסור להניחו עליו מדרבנן.

וכל שבמניח על חבירו פטור אבל אסור, במניח על המורו מותר⁽⁸⁾ לכתחלה.⁽⁹⁾ דכיון דליכא בזה מחמר דאורייתא, התירו לעשות כן. משום דאם לא נתירנו, אתי לאיתויי בגופו ד' אמות ברשות הרבים.

אמר רב אדא בר אבהו: היתה חבילתו מונחת לו על כתיפו בערב שבת מבעוד יום, הרי הוא ריץ תחתיה [כלומר, כשהיא מונחת

בירושלמי, דמושיט מרשות היחיד לרשות הרבים חייב, אף שנעשה על ידי שנים. משום שכך היתה עבודת הלויים במשכן. והכי נמי, אורחיהו דמחמר הוא בשני בהמות שנושאות משא יחד. ויעוין באבי עזרי שם הלכה ו, שלא הסכים עמו. והעלה לאסור מטעם אחר. שרק בשני בני אדם איכא לפטורא דשנים שעשו. לפי שכל אחד ואחד מהם, חיובו בפני עצמו. ועל מעשה אחד אין מתחייב אלא אדם אחד, ולא שנים. אבל במחמר, שאין החיוב על הבהמות, אלא על האדם המחמר, מאה כחד נינהו. שהרי המתחייב הוא אחד.

10. והקשה הרמב"ן, למה לא תני הך היתרא במתניתין, לגבי כיס.

ותירץ דדוקא בחבילה איתא להך היתרא. דכיון דלאו אורחיה למירהט עם חבילה, יש לו בה היכר. אבל בכיס, דלית ביה היכרא, אסור. וקושיה מעיקרא ליתא אלא לשיטת רש"י, דמיירי מתניתין מבעוד יום. אבל להרא"ש דאיירי לאחר שהחשיך לא קשיא מידי. ואף אם יזרקנה לתוך ביתו כלאחר יד, הא אי אפשר דלא קאי פורתא קודם שיכנס לביתו. שפת אמת.

8. וכתב הרשב"א [בעבודה זרה טו א] דלאו דמחמר איכא אף בהולכת משא בחצר, אף שאין בזה משום מלאכת הוצאה. שלאו ד"מחמר" נוהג אף במעשה כל שהוא שעושה עם בהמתו. ודחה שם הר"ן דבריו מסוגיא דהכא. דמבואר בזה דאין משום מחמר אלא בדאיכא עקירה והנחה. אלמא, צורת מלאכת הוצאה בעינן. וכן הקשה, מהא דאמרינן בסמוך, דכל שבאדם פטור בכהמה מותר לכתחלה.

9. והמקור חיים [בהגהותיו לאורח חיים, סימן רסו] רצה ללמוד מהך כללא, דלחמר אחר שתי בהמות, מותר אף לכתחלה. דהרי בכהאי גוונא באדם, פטור אבל אסור. וכדיקיימא לך, שנים שעשוהו, וזה יכול וזה יכול, פטור אבל אסור. ושוב כתב, דאפשר דהך פטורא הוא רק לענין קרבן וסקילה. אבל לאו מיהא איכא.

אולם הרמב"ם הקדים להדיא בפרק א הלכה ג, שכל מקום שמזכיר "פטור אבל אסור", אין איסורו אלא מדברי סופרים. ונקט האי לישנא אף בשנים שעשו. אלמא אף לאו ליכא בהו מדאורייתא. אור שמח, פרק כ הלכה יא. וכתב לאסור מטעם אחר. על פי מה דאיתא

מאי טעמא דרמי בר חמא?

אמר רבא: משום דאמר קרא, "לא תעשה כל מלאכה אתה ובהמתך". ומהאי קרא ילפינן לאיסור מחמר. (13)

ומהכא ילפינן נמי דינו כמחלל שבת לכל דבר. דמדכתיב "אתה ובהמתך" הוקש מחמר דבהמתו להיות דומיא דעשיית מלאכה דידיה.

מה הוא, אם עשה מלאכה בעצמו, בשוגג הוא חייב הטאת ובמזיד חייב סקילה, אף כשעושה מלאכה על ידי בהמתו נמוי כן. בשוגג חייב הטאת, ובמזיד חייב סקילה.

אמר רבא: שתי תשובות יש בדבר, להשיב נגד דברי רמי בר חמא, ולהוכיח שלא כמותו.

חדא, דהא כתיב גבי חטאת עבודה זרה, "תורה אחת יהיה לכם, לעושה בשגגה". וסמיך ליה "והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר, את ה' הוא מגדף, ונכרתה הנפש ההיא מקרב עמה". ודרשינן: הוקשה כל התורה כולה לעבודה זרה.

שקידש היום, ושוב ימשיך ללכת. ואתי בכך למיעבד עקירה והנחה בשבת. שהרי עקירת גופו לאחר שעמד חשיבא כעקירת החפץ.

אבל כשהוא רץ, אית ליה היכרא, ויזכור ולא יעמוד לפוש.

ומקשינן: ואיך שרי לרוץ עם חבילתו, והרי סוף סוף כי מטא לביתא, אי אפשר דלא קאי יעמוד פורתא מעט מחוץ לביתו קודם שיכנס. ושם עדיין רשות הרבים היא. וכשעוקר ליכנס לבית, שוב איכא עקירה ברשות הרבים. וכשיניח את החבילה בבית, איכא הנחה ברשות היחיד. ונמצא דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד על ידי עקירה והנחה (11).

ומשנינן: כשהוא בא לביתו, אינו מניח את החבילה כדרך הנחה. אלא דזריק ליה בלאחר יד. וכגון שזורקה מאחורי כתיפו, ולא היא כדרך הנחה. נמצא דקא עביד עקירה בלא הנחה, דאף בזה לא מיחייב (12).

אמר רמי בר חמא: המחמר אחר בהמתו בשבת כשהיא טעונה משא ברשות הרבים — אם עשה בשוגג חייב הטאת. ובמזיד חייב סקילה. ודינו כמחלל שבת באחת מל"ט מלאכות לכל דבר.

וכתב בשלטי הגיבורים, דאם אינו יכול להוליכו בפחות מד' אמות, אף להרמב"ן מותר לו לרוץ עם הכיס עד שמגיע לביתו.

11. תימא, דהכי נמי הוה מצי לאקשוויי במה שהתירו לו להוליך פחות פחות מד' אמות תוספות

12. דהנחה ברשות היחיד ליתא. אבל הנחה

ברשות הרבים היתה כאן, כששהה קודם שנכנס לבית. ואף דבהנחה בלא עקירה פטור אבל אסור, הכא התירו לכתחלה, משום הפסד חבילתו.

אי נמי, בגוונא דזורק את חבילתו בבית כלאחר יד, מצי למעבד כן בלא שיעמוד פורתא קודם שיכנס. מהרש"א.

13. ואיכא ללאו זה אף במחמר אחר בהמת

בכל מושבותיכם ביום השבת", מה תלמוד לומר? והלא כבר נאמר "לא תעשה כל מלאכה". אלא הבערה ללאו יצאת. שאין בה חטאת וסקילה כשאר מלאכות שבת, אלא איסור לאו גרידא.

רב זביד מתני להא שמעתא הכי: אמר רמי קנד-א בר חמא: המחמר אחר בהמה בשבת, בשוגג אינו חייב חטאת. אבל במזיד חייב סקילה, ככל מלאכות שבת.

מתני רבא: והתניא: המחלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו חטאת, חייבין על זדונו סקילה.

משמע, הא דבר שאין חייבין על שגגתו חטאת, אין חייבין על זדונו סקילה. אם כן, "מחמר" דאין בשגגתו חטאת, אף הוא לא יתחייב על זדונו סקילה. וקשיא לרמי בר חמא.

ומשנינן: לאו דיוקא הוא. כי מי קתני להדיא "הא אין חייבין על שגגתו חטאת, אין חייבין על זדונו סקילה"?

ודלמא הכי קאמר: כל דבר שחייבין על שגגתו חטאת, לעולם חייבין על זדונו סקילה. אבל אכתי מצינו לומר דיש דבר שאף שאין חייבין על שגגתו חטאת, בכל

מה עבודה זרה אין חייבין על שגגתה חטאת, עד דעביד האדם מעשה בגופיה, כדכתיב "לעושה בשגגה", הכי נמי בכל חייבי חטאות, אינו חייב עד דעביד מעשה בגופיה. (14) אבל מחמר דעביד מעשה על ידי בהמתו, אינו חייב חטאת.

ועוד, הא תנן: המחלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו חטאת ועל זדונו כרת, אם חלל בעדים והתראה חייב סקילה. ומדקתני "בדבר שחייבין על שגגתו חטאת", מכלל, דאיכא מידי דחילול שבת דאין חייבין על שגגתו חטאת, ולא על זדונו סקילה. ומאי ניהו? — לאו ד"מחמר".

אבל לרמי בר חמא דאמר שאף מחמר הוא בחטאת וסקילה, קשיא. הא לא אשכחן איסור דאורייתא בשבת שלא יהיה בו חטאת וסקילה.

ורחינן: הא דמשמע דאיכא מידי שבשבת שאין בו חטאת וסקילה, לא אמחמר קאי, אלא אתחומין, ואלויבא דרבי עקיבא היא, דאית ליה דאיסור יציאה חוץ לתחום שבת, מדאורייתא היא. אבל אין בו חטאת וסקילה, אלא איסור לאו בעלמא.

אי נמי: אאיסור הבערה בשבת קאי. ואלויבא דרבי יוסי דאמר: הא דכתיב "לא תבערו אש

14. ומכאן משמע דלא כהשאגת אריה [סימן עג], שכתב דלכל התורה כולה חשיב מחמר כמלאכת אדם גמורה [והוא דומיא דזורה ורוח מסייעתו]. אלא שבשבת הקילה התורה בו ופטרותו מקרבן וסקילה. ודמי להבערה, למאן דאמר "הבערה ללאו יצאת". אפיקי ים חלק ב סימן ד ענף ב.

אחרים. ר"ן עבודה זרה טו א. וכן עולה מדברי הרמב"ן [הובא בהערה 6] בתירוצו הא'. אבל הגהות האשרי בשם האור זרוע, והתוספות רי"ד בעבודה זרה [שם] כתבו, דאינו נוהג אלא בבהמתו שלו. וטעמא, משום דכתיב בקרא "אתה ובהמתך". תוספות יום טוב פרק ד דפסחים משנה ג.